

SPOROČILO ZA JAVNOST

IRCAI začenja globalno raziskovalno agendo za etično zasnovano umetno inteligenco

IRCAI poziva k več znanstvenim raziskavam – namesto zgolj k upočasnjevanju ali ustavljanju razvoja umetne inteligence – in vabi raziskovalce iz podjetij s področja umetne inteligence po vsem svetu, da se pridružijo posvetovanju.

Ljubljana / Rijad, september 2026 – [Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco pod okriljem UNESCO \(IRCAI\)](#) je na 4. Globalnem forumu UNESCO o etiki umetne inteligence v Rijadu začel **1. mednarodno posvetovanje o raziskovalni agendi za etično zasnovano umetno inteligenco.**

Pobuda se odziva na vse intenzivnejšo globalno razpravo o hitrosti razvoja in tveganjih umetne inteligence. Medtem ko so nekateri vodilni predstavniki in podjetja tehnološkega sektorja, kot sta Anthropic in OpenAI, pozvali k upočasnitvi razvoja naprednih sistemov umetne inteligence, IRCAI zagovarja stališče, da mora biti dolgoročni odgovor krepitev znanstvenega razumevanja umetne inteligence, njenih tveganj in vplivov.

»Odgovor na negotovost, povezano z umetno inteligenco, ne more biti preprosto ta, da se nehamo spraševati, kaj sledi. Moramo jo bolje razumeti,« je dejal profesor John Shawe-Taylor, direktor IRCAI. *»Pomisleki, ki jih danes izražajo nekateri ljudje, ki razvijajo najnaprednejše sisteme umetne inteligence na svetu, si zaslužijo resno obravnavo. Toda previdnost mora spremljati znanost. Potrebujemo bistveno več neodvisnih in interdisciplinarnih raziskav o tem, kako ti sistemi delujejo, kako lahko merimo njihove učinke, kje so dejanska tveganja in kako je mogoče umetno inteligenco zasnovati tako, da bo služila človeštvu. V nasprotnem primeru bomo o eni najpomembnejših tehnologij našega časa sprejemali odločitve brez dovolj trdne znanstvene podlage.«*

Posvetovanje bo združilo raziskovalce, univerze, vlade, civilno družbo in industrijo, da bi opredelili raziskovalna vprašanja, na katera je treba odgovoriti, če želimo razvoj in upravljanje umetne inteligence utemeljiti na trdnejših znanstvenih in etičnih temeljih. K sodelovanju so posebej vabljeni raziskovalci iz podjetij s področja umetne inteligence po vsem svetu, saj želi IRCAI, da zasebni sektor ne le prispeva k oblikovanju raziskovalne agende, temveč tudi pomaga prenesti njene ugotovitve v zasnovo in razvoj izdelkov in storitev umetne inteligence.

»To posvetovanje mora biti resnično globalno. Podjetja in njihove raziskovalce s področja umetne inteligence ne vabimo le iz Združenih držav Amerike, temveč tudi iz Evrope, Afrike, Azije, Latinske Amerike in Karibov, arabskih držav ter vseh regij sveta, da se pridružijo raziskovalni skupnosti ter prispevajo svoje izkušnje in poglede,« je dejal Davor Orlic, operativni vodja IRCAI. *»Podjetja niso pomembna le kot udeleženci pri opredeljevanju raziskovalnih vprašanj, na katera je treba odgovoriti; pomagajo lahko tudi pri prenosu ugotovitev v prakso. Zato želimo, da se industrija vključi v Raziskovalno agendo, jo kritično preizprašuje, k njej prispeva ter znanje, ki bo iz nje izšlo, na koncu tudi uporabi pri zasnovi in razvoju svojih izdelkov in storitev. Etično zasnovana umetna inteligenca lahko uspe le, če raziskave in inovacije napredujejo skupaj.«*

Posvetovanje dopolnjuje delo UNESCO pri izvajanju Priporočila o etiki umetne inteligence in želi zagotoviti, da bodo prihodnje politike in upravljanje temeljili na dokazih.

»To posvetovanje dopolnjuje praktično delo, ki ga UNESCO opravlja z vladami po vsem svetu. Vključujoč pristop z več deležniki, ki združuje raziskovalce, civilno družbo, predstavnike zasebnega sektorja in skupnosti, na katere umetna inteligenca vpliva, bo ključen pri razvoju te raziskovalne agende. Bolje ko bomo razumeli umetno inteligenco in njene dejanske vplive na ljudi, bolje bodo države članice pripravljene Priporočilo o etiki umetne inteligence prenesti v učinkovite politike, ki bodo zagotavljale etičen in odgovoren razvoj umetne inteligence v korist vseh. Pozdravljamo pobudo IRCAI, ki nadaljuje zagon, ustvarjen na Globalnem forumu UNESCO o etiki umetne inteligence,« je dejal Tee Wee Ang, vodja skupine za etiko umetne inteligence v sektorju za naravoslovne znanosti pri UNESCO.

Shawe-Taylor je dodal: *»To ni argument za razvoj umetne inteligence za vsako ceno. Gre za to, da špekulacije, kjer koli je mogoče, nadomestimo z dokazi. Če nas skrbi izguba človekovega nadzora, moramo raziskati, kako je nadzor mogoče meriti in ohranjati. Če nas skrbijo pristranskost, manipulacija, avtonomija ali sistemska tveganja, potrebujemo znanstvene metode, s katerimi lahko ta tveganja prepoznamo in preverimo. Če želimo učinkovito regulacijo, pa jo morajo nenehno usmerjati ugotovitve raziskav.«*

IRCAI

Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco (IRCAI) pod okriljem UNESCO s sedežem na Institutu »Jožef Stefan« v Ljubljani deluje mednarodno na presečišču umetne inteligence, raziskav, trajnostnega razvoja in odgovornih inovacij.

Kontakt za medije:

Anja Polajnar

Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco (IRCAI)

Institut »Jožef Stefan«

Ljubljana, Slovenija

info@ircai.org

www.ircai.org